

Az apák hatása a pubertás lányakra

Az apáknak komoly befolyásuk van arra, hogy lányok mikor lép a pubertás korba, vagyis mikor következik be a nemi érés – állapították meg amerikai kutatók.

MTI

A pennsylvaniai állami egyetem tudósai ezt egy olyan vizsgálatból szűrték le, amelyben kétezer diáklányt kérdeztek meg. A tanulmányról hírt adó wissenschaft.de című német tudományos hírportál szerint a vizsgálatból kiderült: a biológiai apa nélkül felnövő lányok korábban lépnek a pubertás korba, mint azok, akik együtt élnek apjukkal. A kutatók véleménye szerint e mögött az apai feromonok illata keresendő. (A feromonok olyan illatanyagok, amelyek a biokémiai kommunikáció során egy fajon belül adnak jeleket hím- és nőneműek között. Ebből a kommunikációból más fajok ki vannak zárva.)

Az apai feromonok a kutatás szerint időben legalább három hónappal eltolják a lányok pubertáskorának kezdetét. Az ok az, hogy ezáltal később következzen be a lányoknál a fogantatás lehetősége. Ezzel szemben a fél- vagy unokatestvérek jelenléte, vagy pedig a városi élet a korai pubertáskor megjelenéséhez vezet, a fiútestvérek jelenléte pedig nincs befolyással az első havi vérzésre.

A kutatás során a diáklányokat arról kérdezték, mekkora és milyen összetételű a családjuk, milyen a szociális környezetük és mikor volt az első havi vérzésük. Az apa nélkül nevelkedőknél az első menstruáció átlagosan három hónappal korábban következett be, mint azoknál a fiatal nőknél, akik együtt éltek apjukkal. Minél hamarabb hagyta el az apa a családot, annál hamarabb következett be az első menstruáció.

A kutatók szerint ez egyértelműen arra utal, hogy a fiatal nők az apa által kisugárzott illatanyagok nélkül korábban válnak nemileg éretté. Ezt korábban az állatvilágban folytatott kutatások bizonyították, az emlőállatoknál például az apaállat olyan feromonokat termel, amelyek nyomán a nőtényutódok később válnak nemileg éretté.

Az embereknél is felfedezték azt a gént, amely a feromonokra reagáló fehérjét hordoz és innen ered a tudósok következtetése, hogy ezek az illatanyagok az embernél is hatással lehetnek a nemi érésre.

„Megtanítom zongorázni, csak dobja el a súlyokat”

Nagypál Krisztina Szeged egyik legsikeresebb sportolója, bár ez a kijelentés valószínűleg nem mindenki számára nyilvánvaló. A 21 éves nőt kevesen ismerik, pedig sportágában, a fekvenyomásban kétszeres világbajnoki 4., és Európa-bajnoki ezüstérmes. Az életet nagy játéknak tekinti – naponta új fordulóval –, melyet meg szeretne nyerni. Lételeme a versenyzés.

Mindig is mozgott. Az általános iskolában szinte mindent kipróbált: focizott, kosárlabdázott, úszott, futott – utóbbi kettőt versenyszerűen is.

– Általában a középmezőnyben végeztem – mesélte mosolyogva 21 éves Nagypál Krisztina a Stefánia cukrászda teraszán. A Radnóti Miklós gimnáziumban fordult nagyot vele a világ.

Újabb csúcs és arany

– A Radnóti kemény, hajtós sulis, sokat kellett tanulni, de azért a sportra is jutott idő. Másodikos, 16 éves voltam, amikor Ducsai Géza tanár felfedezte, hogy a fekvenyomás is szerepel a diákolimpiai sportágak között, elhatározta, szervez egy csapatot. Hárman voltunk benne, Gombkötő Réka, Bere Zsófia és én. Két hónappal később már a diákolimpiai döntőn találtuk magunkat, jómagam rögtön korosztályos rekorddal nyertem.

Ez minden évben megismétlődött: újabb csúcs, újabb arany. Sándorfalvi otthonában – egyébként szegedi származású, tíz éve él „Sanyifalván” – tizenhét érmet őriz, és ezek között csak egy-egy ezüst, illetve bronz található. Akadnak serlegek, egyéb jutalmak, emlékek is, s nagy vágya, hogy legyen egy vitrin, ahol ezeket elhelyezheti. – A legbüszkébb a két világbajnoki 4. helyezésre (Stockholm, Miskolc) és az idei Európa-bajnoki ezüstéremre vagyok – jegyzi meg a kávéját kortyolgatva. Kriszta 55 kiló és eddig a legtöbb, amit kinyomott 122 kg volt – lehet számolgatni. Nem is mindenki hagyja szó nélkül, mikor bevallja, hogy milyen férfias sportágot űz.

Milyen legyen egy nő?

– A bajai kórházban voltam gyakorlaton – gyógytornásznak tanulok –, és ott az egyik beteg, annyira „kiakadt” azon, hogy mit csináljak, hogy felajánlotta: megtanít

Krisztina szeretné megnyerni a következő Európa-bajnokságot

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

zongorázni, csak dobjam el a súlyokat. Ha lenne rá időm, vállalkoznék rá, mindenre nyitott vagyok. Hogy a fekvenyomásban mi fogott meg? A versenyzés. Élvezem, hogy kihozhatom magamból a maximumot. Most már az életet is megpróbálom úgy felfogni, mint egy játékot, amely nap mint nap ismétlődik, újra kezdődik.

Kiléptünk az edzőteremből az életbe. Vajon milyennek kell lenni egy nőnek Kriszta szerint? Gondoskodónak, együttérzőnek, türelmesnek és az is fontos, hogy elfogadjon mindenkit (köztük természetesen a párját), olyannak amilyen. Ne akarja drasztikusan megváltoztatni, esetleg csak „terelgetni” a szerinte jobb irányba. Gondolom férfi olvasóink elégedetten bólogtatva futották át a fenti sorokat, és kérdezhetik: Ki lehet ez a mázlista? Nem titok. Mátyi Péternek hívják, 27 esztendő, a bajai bíróságon dolgozik, a Bajai Beat együttesben játszik (orgonál, zongorázik), az evezés és a vízilabda is közel áll hozzá, utóbbi sportágban edzősködik.

– Nem ellenzi, amit csinálok, sőt büszke rám. Hogy mit nézek meg először egy férfin? Az arcát, a mosolyát, azt, hogy mit tükröz a szeme, amikor rám néz.

Pál utcai fiúk és Bridget Jones

Krisztina divatban nem követi a trendet, a sportos viselet a kedvence. Könyvben pedig Márai Sándor: A gyertyák csonkig égnek, Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk, filmben a Bridget Jones naplója I. és II. és a Gladiátor a kedvence, míg zenében a dallamos rock, ételben az egészséges ételek, italban a gyömbér és a Márka. És a barátnő (és sporttárs), akiben még soha sem csalódott, Kovács Vivien: „Mindenben kitarunk egymás mellett”.

Azért a siker sem elhanyagolható. Szeretné megnyerni következő Európa-bajnokságot. Biztos meglesz. Bár csendes, szerény, mosolygós, de erős egyéniség. Ezt már a súlyok is tapasztalhatták...

IMRE PÉTER

CÉGEK FIGYELMÉBE!

Vállaljuk cégek, intézmények, ipari területek napi szerződéses takarítását az egész délkelet-magyarországi régióban. Cégünk komoly referenciákkal rendelkezik!

CLEAN STAR Complex Kft.

6729 SZEGED, SZABADKAI ÚT 72.
TEL./FAX: 62/427-296 • 20/99-99-081

06569500

PÉNZÜGYEKRŐL – ANGOLUL

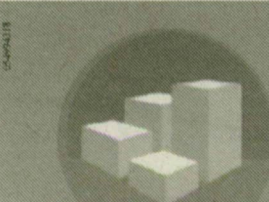
Angol szaknyelvi képzés indul októbertől
a FORDON-Port Kft. szervezésében.

Nyt. sz.: 06-0095-06

A képzést mindazoknak ajánljuk, akik a pénzügy vonalán dolgoznak, és gyakran kerülnek munkájuk során olyan helyzetbe, amikor kevésnek bizonyul az angol társalgási szintű nyelvtudás.

További információ: a 70/638-7882-es telefonon

L-PATENT KFT. Társasházépítő és generálkivitelező

**ÚJ LAKÁS
KEDVEZŐ ÁRON!**

68,44 m² társasházi lakás
a **Harmónia Lakóparkban**
200 E Ft/m² kulcsrakész
áron eladó.

Tel.: 06-62/426-108
www.l-patent.hu

TEHERGÉPKOCSIK
3,5 t–7,5 t össztömegig, 4x4-ben is!

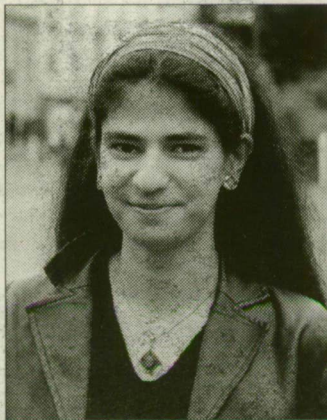
DIÁSZ KFT. SZEGED, Algyó Mol Ip. Park
TELEFON.: (62) 517-443 • (30) 357-5215

0452190543

Lánynovellák és egyetem

Még csak huszonegy éves a Makón született és nevelkedett, Szegeden tanuló Turi Tímea. Első könyvét még gyerekként írta – rangos díjat kapott érte –, azóta megjelenő novellái országos irodalmi folyóiratokban látnak napvilágot. És ez még csak a kezdet.

Turi Tímea csodagyerek volt szülővárosában, Makón, ahol a „Turitimi” név máig fogalom; a róla megjelent újság-cikkeknek se szeri, se száma. Amikor az első, vele kapcsolatos cikket írtuk róla, iskolai eredményei kapcsán, akkor pontosan feleakkora volt, mint ma – azóta a magasságát megdupláztta, szellemi tekintetben pedig beláthatatlan jelentőségű lett. Fantasztikus, hogy telik az idő!... Mintha ma lett volna, hogy Oroszlánkörm-díjat kapott a vele járó

Turi Tímea ma országosan elismert alkotó

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

számítógéppel együtt. Gyerekek lenni című, tizenhárom éves korában megjelent köteteért, melynek fülszövegét Janikovszky Éva írta; egyébiránt Timi előtt a lehetetlen magas IQ-val rendelkező Szász Marci vette át a rangos elismerést.

Azóta másik Turi Tímea-kö-

tet is megjelent, a Kiskamasz-könyv. Most negyedéves egyetemista az SZTE-n, magyar nyelv és irodalom-kommunikáció szakon. Vegytiszta bölcsész, azzal a plusztöltettel, hogy országos irodalmi lapokban publikál, a Tiszatájtól a Bárkán át az Új Forrásig. És az egyetemhez kötődő, Weiner Sennyei Tibor jegyezte Déltengerben. A Szegedi Egyetemen állandó rovata van, ahová tárcaszerű jegyzeteket, illetve jegyzetszerű tárcákat ír; egyik sajátosságuk: egyszerre rendelkeznek mindkét műfaj erényeivel. Újabb novellái *Darvasi László* – akiből egyébként a tudományos diákköri dolgozatát írja – meghatározása szerint jellegzetes lánynovellák. – De inkább gyerekkori történeteket írok, gyermekszereplőkkel – mondja Tímea.

Nekünk pedig eszünkbe jut: érdekes lehetne egyszer egy kötetbe összeválogatni a Gye-

reknek lenni című könyv anyagát a mostani, immár felnőttként írt gyerektörténetekkel. Mindkettő hiteles. A egyik „vonalat” azért, mert eleve gyerekként írta – mikor egyébként az írás csak egy eszköz volt a sok közül számára az önkifejezésre. A másik pedig azért hiteles, mert már eltávolodott a gyermekkorától, van rálátása.

Föltett célja Tímeának, regényeket írni. – Már nekikezdektem egy éve egy hosszabb szövegnek, címe: Költözés. Egyelőre ő áll nyerésre. Nem hagyja magát, de küzdök vele... – Leginkább az alig létező szabadidejében küzd a szöveggel. Mert azért egyáltalán nem egyszerű egyszerre csinálni az egyetemet, mégpedig komolyan, s írni. Mert a Tímea művelte írás legmesszebbmenőkig nem azonos azzal az írással, amin a legtöbb fiatal átesik. Hanem: életforma. Folytatása következik.

F. CS.